

2026 | květen | slavnostní vydání

www.horka.cz

Slovo starosty

Vážení spoluobčané,
v letošním roce si připomínáme 755. výročí první písemné zmínky o naší obci.

Historie Horky nad Moravou je příběhem mnoha generací, které svým úsilím, vytrvalostí a vírou postupně formovaly podobu obce tak, jak ji známe dnes. Právě jim patří naše úcta a poděkování za odkaz, na němž můžeme i v současnosti stavět a dále jej rozvíjet.

Pro mě osobně je Horka místem, ke kterému mám hluboký vztah. Strávil jsem zde celý svůj život a o to více si uvědomuji, jak se obec proměňuje a posouvá kupředu. Dnes je radostí sledovat, jak zde vyrůstají nové generace a jak se Horka nad Moravou stává stále příjemnějším místem pro život. Její minulost i současnost jsou podrobně zachyceny v nové publikaci

Od minulosti po současnost II, která vznikla díky pečlivé práci naší kronikářky Jaroslavy Krejčí.

Neodmyslitelnou součástí života v obci je také okolní krajina Litovelského Pomoraví, jež nám dává jedinečnou možnost být v každodenním kontaktu s přírodou. Myšlenka „Jen vpřed, vždy dále a výš“, kterou nalezneme na pomníku sokola M. Tyrše, může být inspirací i pro další rozvoj naší obce. Přejme si, aby Horka nad Moravou zůstala místem, kde se lidé cítí dobře, kde panuje soudržnost a vzájemný respekt a kde má smysl společně tvořit budoucnost.

Do dalších let přeji všem občanům, zástupcům obce i všem, kteří se podílejí na jejím fungování, mnoho energie, odhodlání a správných rozhodnutí, aby se Horka nadále úspěšně rozvíjela a byla skutečným domovem pro každého z nás.

Luděk Tichý
starosta

Upomínkové předměty k 755. výročí obce

K tak významnému výročí neodmyslitelně patří také upomínkové předměty. Již nyní si je můžete zakoupit v kanceláři obecního úřadu, k dispozici budou rovněž během samotných oslav. Mezi nejvýznamnější bezesporu patří připravovaná

nová kniha o Horce nad Moravou, která navazuje na publikaci vydanou před 25 lety. Zajímavostí je také možnost pořídit si kopii historické pohlednice z roku 1939, přibližující podobu obce v minulosti. V nabídce dále naleznete magnet

s otvírákem, klíčenky, dřevěné přívěsky, sklenice na víno, pamětní víno z vinařství Dufek k výročí oslav či vůni do auta.

Věříme, že si z této nabídky vyberete a odnesete si tak krásnou vzpomínku na letošní oslavy.

Z obsahu:

Důležité mezníky dějin Horky a Sedliska - str. 2

Rozhovory s významnými rodáky - str. 3 a 6

Podrobný program oslav - str. 4 a 5

150 let od narození geografa Františka Macháta - str. 8

Stručné dějiny Horky a Sedliska do roku 1989

Archeologické nálezy dokládají osídlení Horky již v dávné minulosti. Jedná se o několik zlomků nádob datovaných do pozdní doby kamenné (konec 4. a 3. tisíciletí př. n. l.), hrobu z kultury tzv. zvoncovitých pohárů (od 1900 př. n. l.) a cca 300 hrobů na Oračině s množstvím nádob, ozdob apod. Ovšem první písemná zmínka o ní pochází z roku 1271 a o Sedlisku z roku 1276. Jejich středověká historie je spjata s rodem vládků Horeckých z Horky, z nichž k nejznámějším patřil husitský bojovník Pardus z Horky. V roce 1533 prodali horečtí vládkové obě vsi i tvrz, dvůr a mlýn městu Olomouci. Tento šlechtický rod se pak přesunul z Moravy do Čech a následně na území dnešního Maďarska. Jako součást městských statků zůstaly Horka i Sedlisko do roku 1848.

Členové Orla v roce 1932.

Výrazně negativně zasáhla do života obou vsí třicetiletá válka, kdy byly značně zničeny a zvýšily se povinnosti poddaných. Obnova trvala dlouho. Změny přinesly reformní snahy Marie Terezie, které upravovaly robotní závazky, a pozdější přerozdělování půdy poddaným. V roce 1753 začala stavba nového kostela sv. Mikuláše (zřejmě na místě původní tvrze). Počet obyvatel Horky i Sedliska v této době neustále rostl a měnila se i jeho struktura, neboť bylo nutné hledat obživu i jinde než v zemědělství. Objevovali se tedy první obchodníci, živnostníci a řemeslníci. Například v roce 1841 byli v Horce 3 obchodníci se solí, 2 s obilím a rovněž 2 s moukou a kroupami, 1 s přízí, k živnostníkům patřil mlynář, hostinský, řezník a pekař, k řemeslníkům 3 krejčí, 2 tkalci, 2 ševci a 1 kovář, sedlář, kolář, stolař a barvíř.

V mnohem menším Sedlisku byl jen hostinec, kovárna a švec. Přelom v dosavadním vývoji znamenal zrušení poddanství v roce 1848, které přineslo nejen konec poddanských povinností, ale i zavedení obecní samosprávy, ačkoli ta byla ovlivněna majetkovými pozicemi. Tímto rokem také končí období, kdy Horka a Sedlisko patřily městu Olomouci.

Horka se poměrně brzy zařadila mezi politicky a spolkově aktivní obce. Vůbec

prvním sdružením v obci byl od roku 1855 pohřební spolek sv. Josefa, v roce 1872 vznikl vzdělávací, tělocvičný a jízdni spolek Horymír (který se později přeměnil na Sokol), přibyl také dobrovolný hasičský sbor, čtenářsko-pěvecký spolek Slavomír, řemeslnická vzdělávací beseda Mojmir či dělnický divadelní spolek. Ustavovaly se také místní organizace politických stran (k prvním patřila agrární strana a sociální demokracie, poté strana lidová). Lepšila se taktéž situace ve škole, kterou navštěvovali žáci z Horky, Sedliska a Chomoutova. Na konci 19. století pak proběhly opravy a úpravy kostela, především byl pořízen nový hlavní oltář. V roce 1873 se přestalo pohřbívat kolem kostela, protože byl zřízen nový hřbitov při cestě do Skrbeně (dnešní park).

Rozmach obce zastavila první světová válka. Veřejný život byl umrtven, stále větší počet mužů odcházel na frontu, v obci se usídlil německý dělostřelecký pluk atd. V této válce zahynulo z Horky celkem 31 mužů, a někteří se vrátili z války jako legionáři.

První zpráva o vzniku nového státu – Československa – přišla do Horky telegrafem 29. října a byla ihned vyhlášena obecním bubeníkem. Měly být na všech budovách vyvěšeny vlajky v „československých barvách“, 5. listopadu se pak uskutečnila děkonná bohoslužba v místním kostele, při níž prvně zazněla hymna nového státu. I během první republiky pracovala významná část horeckých obyvatel v zemědělství, až postupně rostl počet dělníků, především po vzniku železáren v sousedním Řepčíně (ale někteří jezdili až do Zlína do firmy Baťa). Největším podnikem v Horce byl i nadále družstevní mlýn s elektrárnou, která mohla zásobovat elektrickou energií celou Horku, Sedlisko i Chomoutov. Později byla u mlýna zřízena i pekárna, která kromě chleba a pečiva vyráběla také těstoviny. Stále větší vliv na veřejném životě měly vedle spolků také politické strany a jejich představitelé.

V roce 1924 existovaly v Horce místní organizace strany agrární či republikánské, sociálně demokratické, lidové a komunistické. Mezi aktivní spolky patřil Sokol, hasičský sbor, řemeslnický vzdělávací spolek Mojmir, dramatický kroužek dělnický, pěvecký a hudební kroužek, dělnická tělocvičná jednota či tělocvičný spolek Orel. Ze sportů nabýval na oblibě fotbal a česká házená.

Do dalšího vývoje však opět zasáhly vnější události – nacistická okupace a druhá světová válka, které ochromily všechny oblasti života nejen v Horce.

Restrikce, zákazy, tlak, strach, nedostatek byly každodenními společníky místních obyvatel. Horka byla osvobozena až v posledních hodinách druhé světové války v Evropě. Ještě 8. května zde probíhal boj mezi jednotkami Rudé armády a ustupujícími německými vojáky. Jako připomínka 2. světové války byl postaven památník osvobození, který byl slavnostně odhalen 12. května 1946. Současně je to také pomník obětí I. a II. světové války z řad horeckých občanů.

TJ Sokol, oddíl kopané v roce 1942.

Svobodné nadechnutí netrvalo dlouho, neboť v únoru 1948 vstoupila republika, potažmo i Horka do dlouhého období, kdy měla rozhodující slovo Komunistická strana Československa. Tržní hospodářství bylo nahrazeno centrálně plánovaným, tedy i horecký mlýn byl znárodněn, tzv. socializovaný byly menší živnosti, řemesla, služby, obchody i hostince, většina zcela zanikla. Socializace se týkala i zemědělství. V Horce vznikalo jednotné zemědělské družstvo velmi těžce a pomalu. Při silnici z Horky do Křelova byl od roku 1956 v provozu vojenský opravárenský závod, kde našlo práci mnoho horeckých obyvatel. Do pozadí byly utlačovány církve i spolky. Pozici si udrželi hasiči, resp. požárníci, a některé oddíly Sokola (házená, kuželkáři, kopaná). Poměrně aktivní byla místní organizace Svazarmu, především v oblasti sportovní střílby a motorismu. Žáci se konečně dočkali nového zázemí – v roce 1963 byla otevřena nově postavená pavilonová škola. Nastala také rozsáhlá výstavba nových rodinných domů a v roce 1968 byly 12 rodinám předány první družstevní byty. V roce 1962 byl za obcí otevřen nový hřbitov, zpočátku jen urnový háj. Po krátkém politickém uvolnění v 60. letech nastalo po srpnové okupaci v roce 1968 opět utužení komunistického režimu a začalo období tzv. normalizace. Ovšem nespokojenost s nesvobodným společenským systémem rostla, zpočátku jen v soukromém, rodinném prostředí. Vše vyvrcholilo při listopadových událostech v roce 1989, kdy se začala psát také nová kapitola dějin Horky.

Jaroslava Krejčí

Olympijská střelkyně z Horky

Naše obec je rodným místem řady zajímavých osobností. Jednou z nich je i Lenka Krausová, rozená Koloušková. Přinášíme vám rozhovor, ve kterém zavzpomíná nejen na svou sportovní kariéru, ale i na své kořeny v Horce nad Moravou.

Lenko, pocházíte z Horky nad Moravou – jak na své dětství tady vzpomínáte a co vás přivedlo právě ke sportovní střelbě?

Mé dětství bylo krásné – na vesnici, s hodnou babičkou, ve společném domě se zahradou. Na dvorku jsme hráli s balónem „abecedu“, před domem na silnici badminton na zaháněnou a vedle domu jsme s kluky ze Skrbeně hráli fotbal. Chodili jsme do střeleckého oddílu každý pátek střilet ze vzduchovky – jako do pionýru, ale tak to nikdo nebral. Po tréninku byla ještě chvilka zábavy v tělocvičně s kluky Nepožitkovými, Jarkou a Radkou Stodolovými a dalšími kamarády. Táta střílel, byla dobrá parta, a tak to vzniklo.

Reprezentovala jste naši zemi na olympijských hrách v Soulu 1988 a Barceloně 1992 – jaké byly pro vás nejsilnější momenty z olympiády?

Střelba mě bavila. Viděla jsem v ní spíše trénink sebe samotné: vítězství nad vlastním tělem, schopnost soustředit se, uvolnit se, ovládnout dech, tep i myšlenky. K tomu jsem se snažila si tehdy něco načíst třeba v časopise Střelecká revue.

Na základní škole jsem vyhrála krajský přebor ze vzduchovky a v dalším roce i mistrovství republiky. Na průmyslové škole v roce 1984 jsem byla na svém prvním mistrovství Evropy juniorů v Dánsku. A díky tomu mě poslali na Družbu 84 do Moskvy, která byla místo OH v Los Angeles 1984.

V roce 1988 jsem se probojovala díky 2. místu na ME ve Finsku v kategorii žen na OH v Soulu. To byl velký zážitek hlavně z Jižní Koreje jako takové. Velké dojmy jsou z olympijské vesnice, kde spolu žije 10 000 sportovců, je to krásně udělané

bydlení, sportovní zázemí, parky, společné jídelny. V roce 1991 jsem vybojovala 2. místo na světovém poháru v Los Angeles a díky tomu jsem se zúčastnila OH v Barceloně 1992. Tam byla olympijská vesnice ještě u moře, to bylo taky nádherné. V roce 1992 byla celá olympiáda propojena počítačovými tabulemi, a to jsme viděli poprvé. Každá země má své zvláštnosti, to moc dobře víte, když pořádáte krásný cestovatelský festival. Dnes je to až moc propojené médii, na sportovce je vyvinutý velký psychický tlak.

Mám spoustu zážitků, jsem ráda, že jsem obsadila 9. místo v Barceloně. Střelba je o psychice, ale je to i komplexní sport, musí být fyzická, správné myšlení v daném okamžiku, uvolnění, dýchání, dobré vybavení. Ale jak říkal trenér, nehledej to ve zbrani.

Střelba je sport, který vyžaduje obrovskou koncentraci – měla jste nějaký svůj rituál nebo způsob, jak se dostat do ideálního stavu před závodem?

Střelba opravdu vyžaduje velkou koncentraci, vůli, nevzdát to, je to boj se sebou samým. Před olympiádou v Barceloně 1992 mi nabídli, jestli nechci spolupracovat s psychologem. Nikdo tenkrát nechtěl, ale já jo, já jsem měla něco málo načtené. Přijel za mnou psycholog až z Prahy, byl to pohodový člověk, dal mi pár návodů, rad. Bylo to o autogenním tréninku, základní věci, ale stačilo to. Člověk se připravuje na olympiádu minimálně dva roky, za tu dobu si musí trochu vypořádat, jak se dostat do správné soutěžní formy, aby svaly, tělo i hlava fungovaly, jak mají. Aby člověka nerozhodila nějaká maličkost, banalita. Dokázat se zkoncentrovat, i když je horko, zima, vítr, hluk, hlad, něco se pokazí na výstroji.

Jak se podle vás změnila sportovní střelba od doby, kdy jste závodila, do současnosti?

Změnily se terče, střílí se na elektroniku, pravidla jsou upravená, trochu i kategorie. Je to vývoj. Už pár let nestřílím, Veterány jsem střílela asi 2x po padesátce, ale když je člověk zvyklý střílet desítky, nebaví ho střílet trochu hůř, i když i tam nějaká medaile byla.

Kde dnes žijete a čemu se aktuálně věnujete? Zůstala jste nějakým způsobem u sportu nebo střelby?

Nyní žiji na vesnici, kousek od Plzně, kam jsem vlastně šla díky olympiádě v Barceloně, ale ono je všude pěkně. Po ukončení střelecké kariéry jsem si udělala trenérskou I. třídu, měla jsem i nabídku dělat trenérku na sportovním gymnáziu, ale v tu dobu jsem už měla dobrou práci ve svém oboru, který jsem vystudovala. Mám velkou zahradu a na ní malý kurt, takže hrajeme tenis, v zimě badminton, volejbal, jezdíme na kola a běžky. Děti jsem taky vedla ke sportu. Do vrcholového sportu jsem je nenutila, protože vím, jaká je to řehole, a dělat více sportů je ideální.

Co byste vzkázala mladým lidem z Horky nad Moravou, kteří by chtěli dosáhnout něčeho velkého – ať už ve sportu nebo v jiném oboru?

Dělejte nějaký sport, veďte k tomu své děti. Sociální sítě jsou velkým lákadlem nejen pro ně, a je lepší sám něco dokázat ve sportu, ve škole, než se na to jen koukat. A zasportovat si s kamarády, to se vám bude hodit po celý život.

Děkuji za milé povídání.

Robert Stejskal

★ OSLAVY OBCE ★

HORKKA NAD MORAVOU

755 LET

12. – 14. ČERVNA 2026

☞ PÁTEK 12. 6. ☞

program areál OBCE

- 16.00** hravá stanoviště pro malé přírodovědce, kouzelník Karel Pomahač – moderní magie, tombola pro děti, malování na obličej
- 17.00 - 17.30** divadelní představení pro děti
- 17.45** kouzelnická show Karla Pomahače
- 19.30** křest knihy OD MINULOSTI PO SOUČASNOST II. Horka nad Moravou za účasti PhDr. Karla Müllera (spoluautora prvního vydání z roku 2001), české olympioničky Lenky Krausové rozené Kolouškové a dalších
- 20.00 - 22.00** koncert kapely ABBA revival, vstup zdarma

obecní polévka, zvěřinové řízky, guláš - Myslivecký spolek Horka,
kavárnička spolku Montessori škola rodina, ukázka montessori pomůcek,
pohoštění - fan club benjamínci fotbal,
výstava obecních kronik a uměleckých střeleckých terčů

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA. Vstupem na akci berete na vědomí, že z průběhu oslav mohou být pořizovány fotografie a videozáznamy pro účely prezentace pořadatele (web, sociální sítě, tiskoviny).
Pokud si nepřejete být foceni/natáčeni, oznamte to prosím fotografovi na místě.

SOBOTA 13. 6.

- 5.00** rybářské závody dospělí, **8.00** děti – **rybníky Doly a Lešák**
- 8.00 - 15.00** farmářské trhy – **areál obce**
- 9.00 - 12.00** společný brunch žáků, rodičů a přátel školy, dílničky, prohlídka školy, vystoupení školního sborečku – **areál školy**
- 10.00** slavnostní průvod obcí z areálu Doly → ZŠ Horka, zastavení u pamětní desky Vladimíra Macháta, sázení lípy u ZŠ žáky 9. třídy
- 10.00 - 14.00** den otevřených dveří, kronika, aktivity - návrat do dětských let - **MŠ Horka**
- 11.00 - 15.00** cimbálová muzika Hejčičan, ukázka kroniky obce – **areál obce**, vstup zdarma
- 12.30 - 13.45** fotbalové utkání staré gardy Horka nad Moravou - Sigma Olomouc autogramiáda - **hřiště FK Horka**
- 16.30 - 18.15** fotbalové utkání muži, FK Horka – FC Hněvotín – **hřiště FK Horka**

program areál DOLY

- 15.00** otevření areálu – malování na obličej, pouťové atrakce, soutěže pro děti - Rádio Haná
- 15.15** folklórní soubor Hagnózek – vystoupení Hanácká beseda
- 15.30** pohybovky hýbou Horkou – vystoupení dětí
- 15.45** folklórní soubor Hagnózek
- 16.00** sokolníci z Páteřína, ukázka létání dravců, krmení, focení s dravci
- 17.00** šermířské vystoupení DUEL, ukázka historických zbraní
- 20.00** zábava kapely Roxy

program areál SLUŇÁKOV

- 19.30** naši létající sousedé – vycházka za vlaštovkami, jirčkami, rorýsi a dalšími druhy ptactva (sraz u Hrušky směr Sluňákov, dalekohledy s sebou)

NEDELE 14. 6.

- 8.20** mše svatá, požehnání pro obec Horku, modlitba za její živé a zemřelé občany – **kostel sv. Mikuláše**
- 9.00 - 12.00** den otevřených dveří MALÉ VODNÍ ELEKTRÁRNY, při příležitosti 115 let zahájení výroby el. energie v Horce nad Moravou – **areál Mlýna**
- 14.00** po stopách historie Horky, procházka Horkou k 755 letům obce – **sraz u kostela sv. Mikuláše**
- 17.00** koncert pěveckého sboru Cantabile u příležitosti oslav obce – **kostel sv. Mikuláše**

Z Horky až na světový led

Kdo se jen trochu zajímá o hokej, určitě zná jméno Ladislava Benýška. Ne všichni z mladší generace však vědí, že tento slavný hokejista pochází z Horky nad Moravou. Horeckému zpravodaji poskytl tento významný rodák rozhovor.

Pane Benýšku, jak na své dětství a začátky v Horce vzpomínáte?

Když si představím dětství v Horce nad Moravou, vybaví se mi hlavně škola. Ta byla v naší rodině nejdůležitější – ani ne tolik kvůli známám, ale hlavně jsem nesměl zlobit. Pak přišla práce, protože jsme pořád něco dělali. Hokej byl až na třetím místě, byl to pro mě spíš koníček a zábava. Velká část mého života se ale točila kolem Mlýnské náhonu. V létě koupání, v zimě běžky po zamrzlém břehu. Chodil jsem do lesa – pamatuju si, jak jsme chodili na první sněženky a potom na petrklíče. To bylo moje dětství.

Co vás přivedlo právě k hokeji a kdo vás na začátku nejvíce ovlivnil?

Původně jsem začal hrát fotbal, ale ten mě moc nebavil. Pak mi spolužák řekl, že právě probíhá nábor na hokej. Můj bratr měl ve třídě kluka, který hrál za Olomouc, a ten zjistil, kdy se nábor koná, takže mě tam vzali. Protože můj starší bratr tehdy nevěděl přesně moje datum narození, údaje, které tam uvedl, tam zůstaly až do osmé třídy. Dá se tedy říct, že mě k hokeji přivedl právě on.

Zažil jste vrcholový hokej i velké mezinárodní turnaje – na který moment své kariéry vzpomínáte nejraději?

Těch momentů v kariéře bylo hodně, ale kdybych měl vybrat, tak asi tři. Mistrovství světa v Petrohradě v roce 2000, kdy jsme ve finále porazili Slováky. Pak vítězství v Calder Cupu v sedmém zápase proti Hamiltonu. A možná i můj úplně první zápas v NHL. Samozřejmě bych vysoko řadil i tituly se Spartou, i když je to už skoro dvacet let. Důležitý byl také postup ve Švédsku do nejvyšší soutěže a určitě nepodceňuju ani tituly v Itálii a ve Francii.

Jak vnímáte český hokej dnes a co by podle vás mohlo pomoci k jeho dalším úspěchům?

Český hokej bych dnes ohodnotil známkou tři, tedy průměr. Nemáme dost hráčů v NHL a v podstatě už nejsme schopni složit tým čistě z hráčů NHL, takže se nemůžeme účastnit Světového poháru. Máme sice solidní domácí soutěž, ale v Lize mistrů si neděláme dobré jméno. Mládežnický hokej podle mě také není v dobrém stavu, což se v budoucnu projeví. Navíc mezi hráči do pětadvaceti let máme v NHL minimum zastoupení, takže jsme na tom v porovnání s ostatními hokejovými zeměmi nejhůř.

Vracíte se někdy do Horky nad Moravou nebo okolí – a co pro vás toto místo znamená dnes?

Do Horky se vracím několikrát do roka. Vždycky se zastavím u sestry, která tam pořád žije a probereme, co je nového. Pak jdu na hřbitov za rodiči a prarodiči. A když už jsem v Horce, vždycky si uvědomím, jaké má to místo kouzlo. Litovelské Pomoraví je opravdu úžasné. Měl jsem ho rád už jako dítě, ale čím jsem starší, tím

víc ho oceňuju. Ta řeka, voda, příroda... i v největších vedrech je tam příjemný chlad a cítíte tam život. Jako dítě jsem měl raději kopce a jehličnaté lesy, ale dnes mi tenhle „pralesní“ charakter krajiny připadá mnohem hodnotnější než suché lesy.

Děkuji za zajímavý rozhovor.

Připravil: Robert Stejskal

Ladislav Benýšek je bývalý český hokejista a rodák z Horky nad Moravou, který se prosadil nejen na domácí scéně, ale i v zahraničí. Během své kariéry působil v Evropě i v zámoří a zahrál si také v prestižní NHL. Výraznou stopu zanechal i v české reprezentaci, se kterou slavil úspěchy na mezinárodní úrovni. I přes bohatou kariéru zůstává spjatý se svou rodnou obcí, kam se pravidelně vrací.

Oslavy 755 let a návrat k historii obce

Vážení spoluobčané, je mi velkou ctí a zároveň i velkou výzvou pustit se do organizace letošních oslav naší obce, a to za podpory členů Kulturního výboru, Mateřské školy, Základní školy, Sboru dobrovolných hasičů Horka nad Moravou, centra Sluňákov i dalších ochotných pomocníků z řad spolků a institucí.

Velké poděkování patří všem, kteří se na přípravách podílejí – ať už svým časem, energií, nápady či ochotou přiložit ruku k dílu. Organizace takto rozsáhlých oslav je časově i organizačně velmi náročná a vyžaduje spolupráci mnoha lidí, koordinaci jednotlivých aktivit i spoustu práce v zákulisí. Jednou z našich prvních myšlenek při přípravě oslav bylo vydání nové publikace o Horce nad Moravou. Právě letos uplynulo 25 let od vydání té

předchozí, a proto nám přišlo přirozené na ni navázat a znovu zachytit příběh naší obce pro současné i budoucí generace. Vznik nové knihy byl velkým a náročným úkolem, který si vyžádal mnoho času, energie i pečlivé práce.

Velké poděkování patří kronikářce Mgr. Jaroslavě Krejčí, která se na přípravě knihy významně podílela a s velkým nasazením se do ní zapojila, a také obci za podporu tohoto projektu. Jsem rád, že se podařilo oslovit také Veroniku Krajčovou, majitelku tiskárny z Horky nad Moravou. Tato tiskárna se podílela již na vydání první publikace před 25 lety, a symbolicky tak propojuje minulost se současností.

Poslední velké oslavy obce proběhly v roce 2001. Letos si tak po 25 letech znovu připomínáme významné výročí naší

obce a navazujeme na tuto tradici. Už nyní mohou občané zaznamenat slavnostní atmosféru v obci – nejen zastávky byly vyzdobeny tematickými prvky, které toto výročí připomínají. Oslavy 755 let nebudou jen o jednom víkend. Po celý rok pro vás připravujeme další akce, jako je divadelní představení pod širým nebem, Horka pod hvězdami – pozorování Perseid nebo Horecké kvízy pro děti, seniory i dospělé.

Srdečně tímto zveme všechny občany, aby přišli společně oslavit toto výjimečné výročí a užili si připravený program. Věříme, že právě tyto chvíle společného setkání, radosti a sdílených zážitků jsou tím, co dělá naši obec skutečným domovem.

Robert Stejskal

zastupitel obce

a předseda Kulturního výboru

Kaplička v Horce nad Moravou patří Československé církvi husitské. Pochází z 20. let minulého století.

Kaple sv. Josefa se zvonící pochází z první poloviny 19. století. Nyní je opravena a na boční zdi je umístěna kovová tabulka, ukazující výši hladiny povodní z roku 1997. Na „Jozéfka“ - svátek patrona obce – se zde konala mše a po ní následovaly místní hody.

Novodobé symboly obce

Znak obce Horca nad Moravou byl obci udělen v roce 1999. Znak je tvořen zeleným štítem, ve kterém se nacházejí tyto heraldické prvky:

- Kvádrová zeď – ze spodní části štítu (kosmo) vyrůstá stříbrná zeď s cimbuřím.

- Zlatá berla – ze zdi vychází zlatá berla se závitem směřujícím doprava.
- Sudarium – berla je opatřena stříbrným sudariem (ozdobným šátkem), které je zakončeno zlatými třásněmi.
- Zelená barva v pozadí symbolizuje polohu obce v krajině a její přírodní bohatství.

Obec má také vlastní vlajku, odvozenou od znaku obce.

-r-

Zvony v horeckém kostele

Nejvýznamnější památkou obce je kostel sv. Mikuláše, který byl postaven na mírném návrší, zřejmě na místě původní tvrze vládků z Horky. Jeho stavba byla dokončena v roce 1754. Původně stával kostel na jiném místě, přičemž v písemných pramenech je zmiňován v roce 1279. Nad portálem hlavního vchodu do kostela sv. Mikuláše je umístěna kartuš se znakem Pavla Ferdinanda Václavíka, opata premonstrátského kláštera na Hradisku u Olomouce, a latinský nápis o stavbě kostela s letopočtem 1753. V roce 1985 proběhla velká oprava kostela – výměna střešních krytin, pokrytí střech mědí, oprava venkovních omítek a jejich výmalba, později byla opravena zídka. V posledních letech se uskutečnila rozsáhlá oprava střešních krovů, malé věžičky i venkovní omítky. Nové zvony, zasvěcené sv. Mikuláši a bl.

Panně Marii, byly slavnostně posvěceny a vyzdvíženy na věž kostela 26. 6. 1994.

Údaje o zvonech kostela sv. Mikuláše v Horce:

- Zvon sv. Mikuláš: hmotnost 330 kg, průměr 820 mm, tón H1.
- Zvon Panny Marie: hmotnost 200 kg, průměr 690 mm, tón D2.

150 let od narození Františka Macháta

Československá a dnes česká geografie má hodně významných osobností. Jednou z nich je z období mezi světovými válkami i hanácký rodák PhDr. František Machát. V tehdejší době to byl čelný představitel československé geografie, kartografie i metodiky vyučování zeměpisu, aktivní propagátor vzdělávání žen a nakladatel, jehož dílo přetrvává do současnosti.

Narodil se před 150 lety, 25. prosince 1876, v hanácké obci Horka nad Moravou v domě č. p. 61, stojícím na náměstí Osvobození. Františka Macháta tu dnes připomíná pamětní deska, jež byla odhalena 29. června 1968 v rámci XI. Sjezdu československých geografů v Olomouci.

Po absolvování českého gymnázia v Olomouci se dal František Machát zapsat na filozofickou fakultu české Karlo-Ferdinandovy univerzity v Praze, kde studoval geografii spolu s historií. Z historie v r. 1905 dosáhl doktorátu filozofie. Poté působil jako středoškolský profesor na středních školách v Náchodě a v Praze. V letech 1920–1935 byl ředitelem dívčího reálného gymnázia Elišky Krásnohorské (dříve Minerva) v Praze.

I když vstoupil Machát do vědeckého světa jako historik, začal záhy tíhnout ke geografii. Té později zasvětil celé své vědecké dílo. Už před 1. světovou válkou se podílel na vydávání *Ottova zeměpisného atlasu* a zpracoval pro něj 22 map. Machátovo jméno je nejvíce spojeno právě s vydáváním školních zeměpisných atlasů, map i glóbů. Byla to práce velmi záslužná a po r. 1918 i společensky a politicky nutná. Základní prací v této oblasti Machátovy tvorby je *Zeměpisný atlas pro střední školy*. Zvláště jeho 3. vydání z r. 1924 mělo světovou úroveň.

S podporou pracovníků Československého vojenského zeměpisného ústavu vydal Machát s kolektivem pracovníků četné nástěnné mapy. Nástěnná mapa vydaná v měřítku 1: 400 000 v roce 1920 se stala základem pro vydání dalších map ČSR. Kromě toho vypracoval Machát mnoho příručních map s různým zaměřením, např. podrobné automapy.

Zkušenosti, které Machát získal za svého pedagogického působení, shrnul v řadě prací z oboru teorie vyučování zeměpisu (*Úvod do metodiky zeměpisu*, *Návod k vyučovacímu postupu v zeměpisu ve třídě první*). Velmi známý a ve své době populární je *Ilustrovaný zeměpis všech dílů světa*. Vyšel ve třech vydáních (1911, 1923, 1935). Machát je v něm autorem kapitoly o dějinách (jen v prvním vydání), o úkolech a rozdělení zeměpisu, kapitoly Afrika a Polární kraje, kapitoly Střední Evropa (spolu s Františkem Koláčkem). Ve druhém vydání se podílel s Václavem Dědinou (geograf zabývající se krajinou a regionální geografii) a Klementem Urbanem (regionální geograf) na zpracování kapitoly o ČSR.

V místopisných mapách a pracích Machát nikdy nezapomněl vzpomenout své rodiště, ke kterému po celý život tíhl, kam se vždy rád vracel a kde trávil každý rok rodinnou dovolenou. V Olomouci se narodil i jeho syn František, pozdější pokračovatel v otcově činnosti. Po vypuknutí 1. světové války v roce 1914 narukoval Machát jako záložní důstojník do Olomouce a v této době bydlel s celou rodinou v horeckém mlýně. Při jedné ze služebních cest navštívil Ostravu. Na chodbě vojenského velitelství si údajně prohlížel nástěnnou mapu. Když byl kolemjdoucím nadřizným požádán o zhodnocení mapy, prohlásil: „Nemohu ji hodnotit, protože jsem jejím autorem“. Brzy potom byl uvolněn z armády a začal pracovat pro Vojenský zeměpisný ústav.

O jeho regionálním citění svědčí tato příhoda. Když se po r. 1918 projednávala v komisi pro ustanovení úředních názvů míst v ČSR žádost obyvatel Břuchotína o přejmenování „hanlivého“ jména obce na Krásná. Machát jako člen komise žádost odmítl se slovy: „Pocházím z blízké vesnice a u nás tento název nikomu nepřipadá směšný. Proto s přejmenováním nesouhlasím.“ A vykládá se, že od té doby na něho obyvatelé Břuchotína zanevřeli.

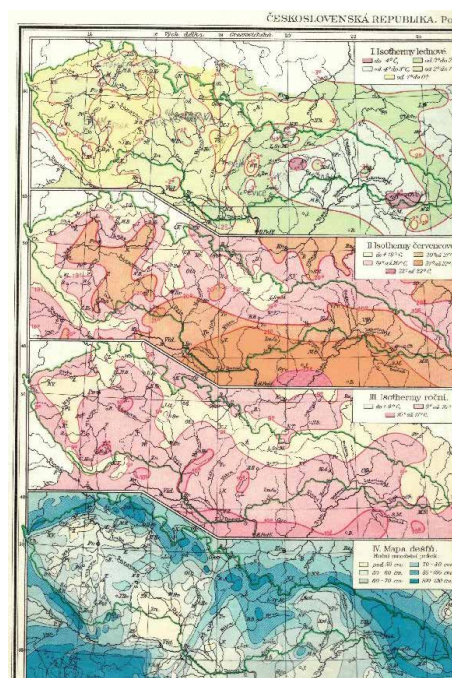
PhDr. František Machát zemřel neočekávaně 22. dubna 1935 ve věku 59 let.

V tomto příspěvku nelze zevrubně analyzovat Machátovo dílo, ale ze stručných informací je patrná Machátova snaha orientovat práci na potřeby tehdejší doby, především v souvislosti se vznikem Československa. Dr. Machát si byl vědom toho, že vznikající československá geografie potřebuje díla, která by vzbudila zájem veřejnosti o zeměpis. Proto se věnoval především kartografii a metodice vyučování zeměpisu.

Dne 22. prosince 1976, u příležitosti výročí stého narození PhDr. Františka Macháta, se uskutečnilo v Horce nad Moravou slavnostní shromáždění. Před pamětní deskou na rodném domě PhDr. Františka Macháta byla uctěna památka ryziho člověka i významného geografa, jehož dílo je živé dodnes. V roce 2026, roku 150. výročí narození tohoto významného rodáka z Horky nad Moravou a současně roku 755. výročí první písemné zmínky o založení obce je k uctění jeho památky ta nejvhodnější příležitost.

Miroslav Vysouřil
Katedra geografie PF UP Olomouc

Mapa podnebná